RASPOETIN

RUSSISCHE ONTHULLINGEN door Herman Theodor von Zancka. Geautoriseerde vertaling van Mevrouw D. Logeman—Van der Willigen

(Vervolg.)

Ik weet dat er een heirschare van spionnen heen gezonden werd om ter plaatse een onderzoek in te stellen. Men zou zich heel zeker zooveel moeite niet voor een klein stukje van een brief gegeven hebben, indien een klein feit de politie niet op haar hoede had doen zijn. Het feit bestond daarin dat de broer van den czaar, grootvorst Nikhaie Alexandrovitj, die uit het land verbannen was, met zijn vrouw incognito in Cannes woonde onder den naam van Brussov.

Het spoor leidde naar een officier die ook door den czaar ontslagen en uit het land verbannen was. De geschiedenis van dezen officier en van het huwelijk van grootvorst Mikhaie is nooit te voren bekend gemaakt en zou daarom hier verteld kunnen worden, daar die tot zekere hoogte in dit boek thuis hoort.

Grootvorst Mikhaie had als chef van een der garderegimenten zijn opwachting gemaakt bij de dames van het regiment, o.a. bij een dame, die hertrouwd was nadat zij zich eerst van haar eersten man, een officier bij een ander regiment, had laten scheiden. Mooi was zij eigenlijk niet, want zij had een groot litteeken in haar hals van een keeloperatie, maar zij was eenvoudig en natuurlijk in haar optreden en zooals bekend is is niets verleidelijker voor een man dan een vrouw die meermalen getrouwd geweest is. Zij ontving den grootvorst en verzekerde hem dat hij hartelijk welkom zijn zou, als hij er plezier in had om nog eens terug te komen. Hij kwam terug en wel zoo dikwijls, dat men er spoedig over begon te praten, en het hielp niet of de grootvorst de dame al in het huis van zijn zuster introduceerde, de grootvorstin Olga die zich aan geen convenance stoorde. De dame in kwestie scheidde ook van haar tweeden man. Dat het ter wille van grootvorst Mikhaie was, vond iedereen heel natuurlijk. Zij was lang genoeg alleen maar zijn maitresse geweest.

Op zekeren dag zat zij in een loge van de opera, vlak over de keizerlijke loge, waarin de keizer zich bevond. In de pauze maakten drie officieren van 't garde-curassiers regiment, waarvan grootvorst Mikhaie de chef was, haar hun opwachting. Zij hadden nauwelijks een paar woorden met haar gewisseld to n de adjudant des keizers hun het bevel overbracht dat de keizer de officieren in zijn loge wachtte.

Zij haastten er zich heen, benieuwd wat er aan de hand zou zijn.

De czaar bleek buiten zichzelf van woede te zijn en hij deelde hun ter plaatse mede dat zij van de lijst van het leger geschrapt waren, omdat zij in tegenwoordigheid van hun vorst de maitresse van hun chef hun opwachting maakten. De drie vroegere officieren bogen en verdwenen, maar alleen om wat later op den avond in civiel terug te komen.

Iedereen dacht dat zij ingelijfd zouden worden bij een strafcompagnie in Siberië, maar de czaar liet de zaak verder rusten.

De kwestie verbeterde ondertusschen de positie van de dame niet. De grootvorst moest zijn regiment verlaten, en wat later liet hij zich in het geheim in Weenen trouwen. Zijn broeder ontnam hem zijn titels, zijn rang en zijn vermogen.

Ik laat het aan den lezer over om deze misschien wat al te wijd en breed uitgesponnen draden tot 'n gedachtenketen aanéén te rijgen. Wat er in werkelijkheid achter de correspondentie met Cannes zat, weet ik niet, maar het is zeker dat er ernstige conspi.aties plaats hadden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Een teeken van de ernstige gisting die er in den Russischen staat woelde waren de in het vorige hoofdstuk beschreven intriges met grootvorst Mikhaie, of zooals hij zich in Cannes noemde met den heer Brussov als middelpunt. Wat de persoon in kwestie eigenlijk verwachtte is moeilijk te zeggen, evenals ik niet weet hoever grootvorst Mikhaie zich gewaagd heeft op de gevaarlijke baan, die men hem wilde laten betreden. Maar dat de algemeene ontevredenheid tegenover czaar Nikolaj Alexandrovitj een steunpunt zocht in het huis der Romanofs is even natuurlijk als verklaarbaar. Volgens mijn eenvoudige meening was het echter verstandiger en juister geweest om dit steunpunt te zoeken in een anderen persoon, in grootvorst Nikolajevitj, een wijs en nadenkend man wiens algemeen bekende onwrikbare wil en heerschzucht waarschijnlijk de oorzaak waren dat men zichzelf en zijn lot niet aan zijn ijzeren vuisten durfde toevertrouwen, daar het gemakkelijk op een groote teleurstelling zou kunnen uitloopen.

Even eerzuchtig en begaafd als grootvorst Nikolaj Nikolavitj is grootvorst Kyrill, die getrouwd is met de gescheiden groothertogin van Hessen. Hij staat in alle opzichten boven den czaar, bijgevolg is de czaar niet op hem gesteld. De czaar is bang dat de grootvorst de tegenwoordige dynastie omver zal werpen.

De czaar weet ook heel goed dat grootvorst Kyrill niet vergeten kan, dat de czaar zich verzette tegen diens huwelijk met de gescheiden groothertogin en slechts met veel moeite afstand heeft gedaan van zijn plan om grootvorst Kyrill zijn militairen rang te ontnemen en zijn rechten als lid van het keizerlijke huis. Dat is ook de reden waarom de czaar onder den thans woedenden wereldoorlog geweigerd heeft om grootvorst Kyrill, die een uitstekend zeeofficier is en als zoodanig algemeen gezien is, een opperbevel van eenig gewicht over de vloot te geven. De grootvorst is gedwongen om zich met een eerepostje tevreden te stellen, wat slecht overeenkomt met de wenschen van den eerzuchtigen en persoonlijk zeer moedigen grootvorst.

Dat grootvorst Kyril behoorde tot degenen, die in dien tijd vurig 'n oorlog wenschten, is absoluut zeker. De Ohrana was volkomen op de hoogte van zijn relaties, zijn correspondentie en zijn vrienden. Hij heeft ook eens in het geheim een reis naar West-Europa gemaakt, terwijl zijn dokter beweerde dat hij met rheumatische koortsen te bed lag op een van zijn goede ren in het Zuiden van Rusland. Waar hij is heen geweest, is onbekend, want de grootvorst, die werkelijk een zeer intelligent en koelbloedig man is, wist reeds in Berlijn aan zijn bewakers te ontkomen. Het waarschijnlijkst is echter dat hij in 't buitenland confereerde

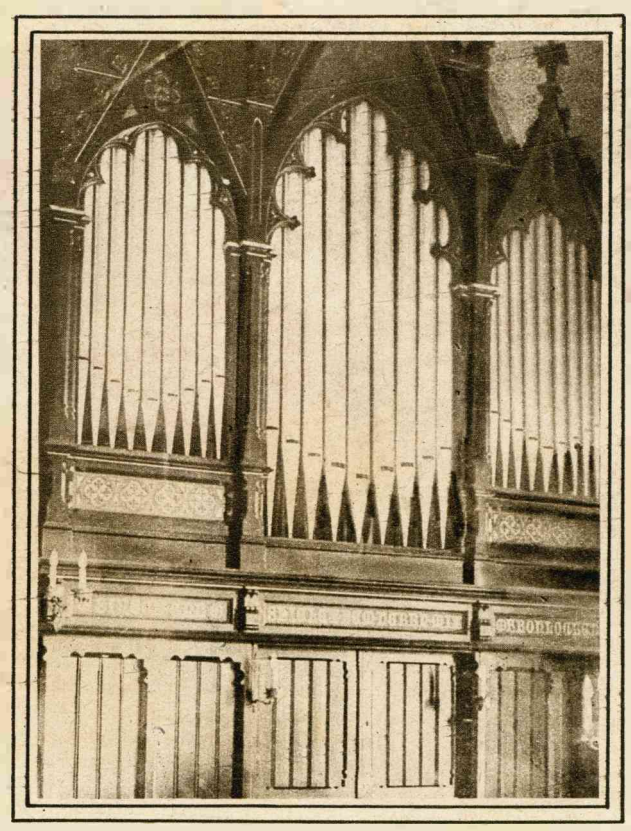

EEN OORLOGS-KERKORGEL.

Het groote bronzen orgel uit de kerk te Schirgiswalde (Saksen) werd onlangs door de overheid in beslag genomen om gesmolten te worden ten behoeve van oorlogsmateriaal. Aan 'n handwerksman van 't dorpje gelukte het echter uit papier een orgel te maken, dat nauwkeurig op het origineel gelijkt. Het papieren orgel, waarvan wij hierboven onzen lezers een foto aanbieden, doet uitmuntend dienst en wordt iederen Zondag bespeeld.

met de vele leden van het keizerlijke huis, die over verschillende plaatsen verspreid zijn ; het is maar al te waar dat de leden van het keizerlijke huis reden genoeg konden hebben om allerlei vraagstukken eens gezamenlijk te overleggen in deze ernstige tijden. De reis van grootvorst Kyrill op het einde van 1911 bleef een geheim voor den czaar en het is ook waarschijnlijk dat de ministers niet op de hoogte waren van het doel der reis, als zij er tenminste door private bronnen niet achter zijn gekomen. De beste krachten der Russische buitenlandsche politie werden aan het werk gezet ; Parijs werd doorzocht op alle plaatsen, waar een Russische grootvorst zich zou kunnen ophouden, maar tevergeefs. De naspeuringen waren des te moeilijker, omdat men zulk een delicate opdracht slechts aan enkele, absoluut vertrouwbare personen geven kon.

Het is onjuist om grootvorst Kyrill zonder meer te beschuldigen van gebrek aan loyaliteit tegenover den regeerenden czaar. Men kon tenminste na zijn terugkomst niet bemerken dat hij zich mengde in al de intriges, die er dadelijk op volgden, en men is daardoor tot de overtuiging gekomen, dat hij alleen geïnformeerd heeft o.a. bij den uit het land verbannen broeder van den czaar in hoeverre men een verandering van systeem in Rusland wenschte of liever in hoever men persoonlijke verandering noodzakelijk achtte.

Vermoedelijk is men het ondertusschen niet eens kunnen worden, of heeft het de personen in kwestie op het beslissende oogenblik aan moed ontbroken. En toen kwam de Balkan-oorlog, die opeens de opmerkzaamheid der binnenlandsche aangelegenheden afwendde en aller gedachten in beslag nam en voor dat wat iets meer dan twee jaar later komen zou, n.l. den grooten wereldoorlog.

Maar wij waren er toen nog niet. In wat volgt zal ik 'n denkbeeld geven van de naaste directe oorzaken, tengevolge waarvan de Balkan-oorlog juist toen uitbrak en niet later.

Na veel inspanning slaagde de oorlogsgezinde partij er eindelijk in om Grigori Jefimytj Raspoetin een korten tijd van het hof te verwijderen.

De aanleiding daartoe was een groot schandaal waardoor men er in slaagde om hem zoo door en door te compromitteeren en hem zóo belachelijk te maken, dat een tijdelijke afwezigheid niet anders dan raadzaam scheen. De leidende geest van dat schandaal was Manusevitj Mannilod, die ontegenzeggelijk juist de ware man was om zulk een schandaaltje in elkaar te zetten, en die zich het vertrouwen waardig toonde dat men in zijn talent gesteld had.

Manusevitj Mannilod telde onder zijn vele kennissen van verschillende qualiteiten ook een zekere dame der demi-monde, Sofia Nikolajeva genaamd die in théatres de variétés van minderen rang was opgetreden onder den naam van Morena, waaronder zij ook het meest bekend was. Morena had ondertusschen opgehouden om de wereld met haar talenten van zangeres en danseres te amuseeren en was in plaats daarvan een der stamgenooten van het Aquarium geworden, waar zij 't middelpunt uitmaakte van een allesbehalve achtingswaardige coterie van officieren en andere zwierbollen. Zij woonde in het hôtel Astoria, op de bovenste verdieping, die de welwillende waard openhield voor de dames, die zijn heeren-bezoekers frequenteerden.

Morena was zeer schoon ; zij had dat zekere charme dat gemengde rassen zoo dikwijls bezitten. Van moeders kant moet zij van Scandinavische afkomst zijn geweest.

Ik heb haar dikwijls gezien en bewonderd. Haar haar had een ongewone, aschblonde kleur en er was iets Madonna-achtigs over haar gelaat met die groote, vochtige oogen, maar van een moderne, elegante Madonna, als men zich zulk een blasphemie veroorloven mag. Morena liet zich door goede woorden en klinkende munt overhalen om aan Raspoetin voorgesteld te worden.

Wat daarop volgde was eigenlijk een tamelijk grove en smakelooze grap, maar in den vorm waarin het gerucht zich over Petersburg verspreidde was het een meer dan komiek geval waar nog het noodige bij werd gefantaseerd.

Op zekeren winteravond, toen gravin Orlov-Davidod bij uitzondering niemand wachtte en zij ook zelf niet uitging, zat ik geeuwend voor den haard in de hall en trachtte mij te verwarmen met een glas thee met rum en een sigaret, die ik, om mijn rol als bediende zoo goed mogelijk vol te houden, uit het zilveren kistje genomen had van graaf Orlov-Davidod, die op reis was. Toen stormden er plotseling een troepje opgewonden dames en heeren naar binnen, luid lachend en pratend. De gravin liet ze dadelijk binnen komen en de vroolijkheid nam steeds toe. Het duurde niet lang of de gravin belde om champagne. Mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld, en nadat ik zes heele flesschen champagne had rond bediend, — het gezelschap bestond uit acht personen, — begon ik te luisteren.

Uit het gesprek bleek dat Raspoetin Morena in haar rijtuig naar huis gebracht had, toen zij hem verliet. In de opwinding van het oogenblik had de heilige man er waarschijnlijk niet opgelet waar het rijtuig heen reed, want plotseling hield dat voor een hem onbekende plaats stil en verzocht Morena hem om uit te stappen. Tot zoover was de profeet goedschiks. meegegaan, maar nu begon hij tegen te stribbelen Ondertusschen waren de chauffeur en de knecht tusschenbeide gekomen en werd Raspoetin de poort ingebracht.

Deze poort was niets anders dan een achteringang van het Aquarium en werd gewoonijk gebruikt door het dienstpersoneel en de leveranciers.

Morena had alles gedaan wat haar toovermacht vermocht om den heiligen man te kalmeeren, en hoe 't nu toegegaan moge zijn, Raspoetin bevond zich plotseling in een der cabinets particuliers van het Aquarium. Hij meende zich reeds volkomen zeker, toen plotseling de deur werd opengeworpen en een heele troep dames en heeren naar binnen stormde, — en wat voor dames!

Het was een volmaakt schandaal.

Ik haastte mij dadelijk naar de telefoon en kwam gelukkig in gesprek met luitenant-kolonel Jakimoff, maar hij had nauwelijks een paar woorden gezegd voor de gravin weer belde. Het duurde even voor ik verscheen, en zij keek mij dadelijk wantrouwend aan. Den dag daarop werd ik ontslagen met een prachtig getuigschrift aangaande mijn talenten als hofmeester. Dat eenige echte getuigschrift is mij later zeer goed te pas gekomen. In Amerika ben ik drie maanden als hofmeester in dienst geweest bij een voornamen advocaat en diens gezin te Washington.

De heilige man van Pokrovskoje is zeker wel heelhuids uit het Aquarium ontsnapt, maar dat hij er om uitgelachen is heeft hij toch niet kunnen verhinderen. Iemand, die op zijn reputatie gesteld is kan die gelegenheid niet bezoeken, vooral geen cabinet particulier, zonder dat het in heel Petersburg bekend wordt. De kranten waagden het natuurlijk niet om er over te spreken, maar de humoristische bladen hadden het er in bedekte termen over. En dat was wel wat al te erg. De keizerin-weduwe kwam er achter en deed den czaar eenige voorstellen. Er werd verteld dat zij hem zelfs dreigde met naar haar familie in Engeland te gaan en nooit meer een voet in Petersburg te zetten. (Wordt vervolgd).